

ΤΟ ΜΑΚΡΥ ΤΑΞΙΔΙ ΤΗΣ ΜΙΑΣ

Αμάντα Μιχαλοπούλου

ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗΣ

μυθιστόρημα

ΑΜΑΝΤΑ ΜΙΧΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

*Το μακρύ ταξίδι
της μιας μέσα στην άλλη*

μυθιστόρημα

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας,
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση.

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδειάς του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευσή του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία
Πεζογραφία – 594

Αμάντα Μιχαλοπούλου, *Το μακρύ ταξίδι της μιας
μέσα στην άλλη*

Επιμέλεια έκδοσης: Ελένη Κεχαγιόγλου

Διορθώσεις: Λένια Μαζαράκη

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Πάρις Μέξης

Σελιδοποίηση: Χριστίνα Κωνσταντινίδου

Copyright© Εκδόσεις Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)
και Αμάντα Μιχαλοπούλου, 2024

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Μάρτιος 2025

ΚΕΤ Ζ683 ΚΕΠ 108/25

ISBN 978-618-07-0997-1

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΠΑΤΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,
ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 210.52.05.600, 801.100.2665, ΦΑΞ: 210.36.50.069
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΗΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ),
570 09 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, ΦΑΞ: 2310.70.63.55
Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

Στη μητέρα μου και στην κόρη μου

I.

*Ποτέ, ποτέ πια –λέει τώρα η τοτινή κοπέλα με το κασελάκι–
δε θα μπω μες στο σπίτι μας. Μήτε που θα περάσω απόξω,
παρά θα περνώ με τα μάτια μου κλειστά.
Γιατί δε ματακούστηκε, σαν θα χωρίσει η αχויβάδα
απ' το ζούδι που ζει μέσα της, να πάει εκείνο
να ξαναμπεί μέσα.*

Μέλπω Αξιώτη, Το σπίτι μου
Κέδρος, 2001

Όταν ακούς τη φράση «σαν δυο σταγόνες νερό», σκέφτεσαι:

1. Δυο σταγόνες νερό
2. Την κόρη σου
3. Τη μάνα σου

Μάνα είναι μόνο μία;

1. Ναι, είπε ο Φρόνυτ
2. Όχι, είπε ο Ντεριντά
3. Όταν γίνεις μάνα, θα καταλάβεις, είπε η μαμά σου

Η μαμά σου έλεγε επίσης:

1. Κοριτσάκι μου
2. Πονάω παντού
3. Θα πάω σ' ένα έρημο νησί να ησυχάσω απ' όλους σας

Δεν πας σ' ένα έρημο νησί επειδή:

1. Έχεις οικογένεια
2. Έχεις τύψεις
3. Θέλεις να γράψεις αυτό το βιβλίο

Γιατί θέλεις να γράψεις αυτό το βιβλίο;

1. Είδες το πρώτο κεφάλαιο στον ύπνο σου
2. Δεν έμαθες να πλέκεις
3. Είσαι απόκληρη

Είσαι απόκληρη επειδή:

1. Είσαι γυναίκα
2. Είσαι συγγραφέας
3. Μπήκες στην εμμηνόπαυση

Η εμμηνόπαυση είναι:

1. Γνωστή ιέρεια της αρχαιότητας
2. Συνταξιοδοτικό πρόγραμμα της Eurobank
3. Ένα παραθαλάσσιο χωριό στην Κορινθία

Ένα παραθαλάσσιο χωριό στην Κορινθία:

1. Ξέρει πολλά για σένα και σιωπά
2. Στενοχωριέται που δεν επισκέφτηκε ποτέ τα γειτονικά χωριά
3. Είναι ο τίτλος του βιβλίου που διαβάζεις τα βράδια

Διαβάζεις τα βράδια επειδή:

1. Δεν μπορείς να κοιμηθείς
2. Προσπαθείς να κοιμηθείς
3. Νιώθεις σαν να έχεις φάει πολύ ξύλο

Ποιος είπε «πρέπει να ξυλοφορτώνεις τη μητέρα σου όσο είναι νέα»;

1. Ο Ορέστης
2. Ο Πολ Ελύαρ και ο Μπενζαμέν Περέ
3. Ένας άστεγος στο Σύνταγμα που μιλούσε μόνος του

Εσύ γιατί μιλάς μόνη σου;

1. Γιατί όχι;
2. Να κοιτάζετε τη δουλειά σας
3. Προτιμάς να μιλήσεις με κάποιο πλάσμα που δεν ανήκει στο είδος σου

Στο είδος σου δεν ανήκει:

1. Η τίγρη
2. Το γαιδούρι
3. Η Παναγία

Ένα βράδυ που δεν μπορούσα να κοιμηθώ ξεκόλλησε από το σκοτάδι μια γυναίκα που έμοιαζε στην Παναγία. Φορούσε ρόμπα τιγρέ πάνω από το βελούδινο νυχτικό κι ένα μαντίλι γαλάζιο. Μου φάνηκε πανύψηλη, αλλά κάθε γυναίκα δίπλα μου ψηλή θα την πεις.

— Ξέρεις ποια είμαι;

Στράφηκα να δω μήπως ξύπνησε ο άντρας μου.

— Μη φοβάσαι, δεν ακούει.

Κάθισε στην άκρη του κρεβατιού. Είχε πλέξει τα δάχτυλα και περιέστρεφε τους αντίχειρες, σαν τους ηλικιωμένους στο λεωφορείο. Δεν ήταν γερασμένη, ήταν άχρονη. Τα φρύδια της ήταν αφιδωτά. Τα μάτια της κίτρινα, γατίσια. Έγερναν προς τα κάτω δίνοντας φυσικότητα στη θλίψη της. Το βλέμμα της όμως δεν το έλεγες καλοσυνάτο.

— Νομίζω πως ξέρω.

— Όταν νομίζεις, δεν ξέρεις.

Σηκώθηκε με μια απαλότατη κίνηση, σαν να ήταν ολόκληρη φτιαγμένη από το βελούδο του νυχτικού, και διαπέρασε την πόρτα της κρεβατοκάμαρας.

— Έχεις αγιογραφίες πουθενά κρεμασμένες;

Πετούσε πάνω από τον καναπέ, γύρω από το τραπέζι της τραπεζαρίας. Χυμούσε στην ανοιχτή κουζίνα, με τη ρόμπα ν' ανεμίζει πίσω της. Κοιτούσε ένα προς ένα τα έργα τέχνης στους τοίχους. Τη διαβεβαίωσα πως δεν έχου-
με αγιογραφίες.

— Δεν θέλω να κοιτάζει κανείς.

— Σε παρακολουθούν;

— Βαρέθηκα τη σιωπή. Θέλω να μιλήσω.

Εννοούσε σ' εμένα;

— Πού βλέπεις το περίεργο; Συνομήλικες είμαστε.

— Δεν καταλαβαίνω.

Συνοφρωώθηκε.

— Κάνεις πως δεν καταλαβαίνεις. Δεν έχεις αυπνίες;
Ταχυπαλμίες;

— Όσο γι' αυτό, κάθε βράδυ ξυπνάω στις τέσσερις και
μισή ακριβώς.

Χωρίς να πάρει τα μάτια της από πάνω μου έλυσε το
μαντίλι και το άφησε να πέσει στους ώμους της. Τα μαλ-
λιά της ήταν μακριά και θαμπά, στο χρώμα της στάχτης.
Οδήγησε το χέρι μου στο στέρνο της.

— Ακούς;

Το στήθος της φτεροκοπούσε.

Και να ήταν μόνο αυτό.

Σκάλισε τον θώρακα με τα νύχια κι έβγαλε να μου
δείξει την καρδιά της. Ήταν όπως στις καθολικές εικόνες:
ένα μισοκαμένο κεκάκι στις φλόγες.

Αν ζούσαμε σε πιο προηγμένες εποχές, θα έλεγα ότι
μου έστειλαν ρομπότ.

— Ακούω τις σκέψεις σου, είπε και ξανάβαλε την καρδιά στη θέση της. Δεν είμαι ρομπότ.

Αιωρήθηκε μπροστά μου όπως οι ταχυδακτυλουργοί στα πανηγύρια.

— Ούτε ταχυδακτυλουργός είμαι.

Ονειρεύομαι;

— Όλα τ' άλλα που τα λες πραγματικότητα είναι όνειρο. Εγώ είμαι αληθινή. Θέλεις να γίνουμε φίλες;

2

Μόλις σηκώθηκα από το κρεβάτι, άρχισα να διαβάζω για τις εμφανίσεις της Παναγίας σε πιστούς και άπιστους. Παρουσιαζόταν σε μέθυσους και κλέφτες, σε γυναίκες άτεκνες, σε μικρά κορίτσια. Ο Μπρους Τσάτουιν αναφέρει στον *Μαύρο λόφο* την Άλις Μόργκαν, ένα κορίτσι που το έτρωγε ο καημός. Μια μέρα είδε την Παναγία να αιωρείται πάνω από ένα ρεβέντι και γιατρεύτηκε.

Η Παναγία θεράπευσε την παράλυτη κόρη του τσάρου της Ρωσίας και πέταξε ξύλο και σχοινί στον καπετάνιο ενός χιώτικου καραβιού να πιαστεί. Σ' ένα παιδί που του έβγαλαν τα μάτια έδωσε καινούρια, γαλάζια. Φορούσε μαύρα ρούχα ή χρυσούς χιτώνες και απαιτούσε ένα παρεκκλήσι ή την εκπλήρωση μιας υπόσχεσης.

Δεν είμαι αρκετά αθώα ούτε αρκετά διεφθαρμένη για να εμφανιστεί μπροστά μου. Δεν ήταν όραμα, την ονειρεύ-

τηκα. Το ασυνείδητο σχεδίασε μια Παναγία στα μέτρα μου που ήθελε να γίνουμε φίλες.

Άνοιξα τον ονειροκρίτη: «Αν σου μιλάει η Παναγία, ν' ακούσεις προσεκτικά τι σου λέει και να το κάνεις». Άνοιξα και μελέτες για τον Χάιντεγκερ: «Υπάρχουν διάφορες ονειρικές καταστάσεις και διάφορες καταστάσεις του ξύπνου. Δεν μπορεί να τις συγκρίνει κανείς, όπως δεν μπορεί να συγκρίνει αλεπού με αετό. Ξύπνος και όνειρα δεν είναι διαφορετικές αντικειμενικές περιοχές. Ο ονειρικός κόσμος δεν μπορεί να διαχωρίσει τον εαυτό του ως μια αντικειμενική περιοχή, αλλά ο ονειρικός κόσμος ανήκει κατά έναν τρόπο στη συνέχεια του είναι-στον-κόσμο, είναι επίσης ένα τέτοιο-είναι-στον-κόσμο».

3

[από το ημερολόγιο ονείρων]

Εμφανίστηκε πάλι σ' ένα άνοιγμα στο ταβάνι με γαλότσες και μια αγκαλιά βότσαλα.

— Παλιά ήξερα να κάνω ψαράκια.

— Χρειάζεται νερό για να κάνεις ψαράκια.

Έριχνε βότσαλα στο πάτωμα, στο χαλί, στην καρέκλα που ακουμπάμε τα ρούχα μας. Έπεφταν ακόμη και πάνω στον άντρα μου. Γυρνούσε από δω κι από κει λες κι ένωθε τα χτυπήματα.

— Υπάρχουν μικρές και μεγαλύτερες ενοχλήσεις, είπε. Σημασία έχει η εσωτερική αταραξία.

Καβάλησε μια πυροσβεστική μάνικα και κατέβηκε στη λιμνούλα που σχηματίστηκε. Με τη μύτη της γαλότσας πετούσε νερά τριγύρω.

— Τώρα που βρήκες λίμνη τέλειωσαν τα βότσαλα.

— Δεν είναι λίμνη, είναι η νυχτερινή μου εφίδρωση. Κολυμπάω στον ιδρώτα.

Και για να με πείσει ξάπλωσε φαρδιά πλατιά στα νερά.

Τα βότσαλα ξανάρχισαν να πέφτουν. Ποιος τα έριχνε;

— Αν κάνω την αρχή, πέφτουν μόνα τους.

Άνοιγαν τρύπες στα χέρια, στα πόδια, στην κοιλιά της. Η υλικότητά της εξαφανίστηκε βότσαλο το βότσαλο ώσπου η φιγούρα της αποβοτσαλώθηκε. Όταν χάθηκε κάθε ίχνος της, η λίμνη στέρεψε κι η φωνή της βγήκε από το στόμα του κοιμισμένου άντρα μου.

— Το όραμα είναι δικό μου. Τα όνειρα δικά σου. Θα ξανάρθω μόνο αν θέλεις τη φιλία μου. Δεν είμαι φαράς, ούτε κονφερασιέ.

4

Η μαμά είχε δει ένα όραμα με την Παναγία. Το θυμήθηκα την ώρα που μιλούσαμε στο τηλέφωνο. Της ζήτησα να μου το διηγηθεί.

— Πάλι; Τι να σου πω δηλαδή; Πηγαίναμε με τις φίλες μου στην Παναγία της Κορυφής, μετά το Ξυλόκαστρο, αυτό το ξέρεις. Κι εκεί που οδηγούσαμε σ' έναν πολύ

δύσβατο δρόμο σαν σαλιγκάρι, βλέπω αριστερά μια τεράστια εικόνα της Παναγίας και λέω «τι τη βάλαν εδώ, για να οδηγεί τους προσκυνητές;». Και μου λένε τα κορίτσια «δεν βλέπουμε καμιά εικόνα», και τους λέω «πάτε να με τρελάνετε, δεν είδατε μια πολύ ωραία Παναγία μέσα σε τέμπλο κοκκινωπό;». Κι όταν ανεβήκαμε στην Παναγία της Κορυφής, ρωτήσαμε μια καλόγρια κι εκείνη σταυροκοπιέται και μας λέει «κι άλλοι την έχουν δει. Εμφανίζεται στο σημείο που την είδατε, μεγάλη η χάρη της». Και στο παρεκκλήσι, τι να δουν τα μάτια μου; Η εικόνα! Ολόιδια. Συγκλονίστηκα, κι ας μην πιστεύω σε Θεούς και Παναγίες.

— Και τι φορούσε στην εικόνα;

— Τι να φορούσε; Τα συνηθισμένα.

— Μαμά, θα βάλω ότι η Παναγία σου μίλησε.

— Δεν κατάλαβα. Πού θα το βάλεις;

— Σε κάτι που άρχισα να γράφω.

— Και τι μου είπε;

— Σου είπε ν' αγαπάς την κόρη σου όπως αγαπάς την εγγονή σου.

— Έχεις να μου πεις κάτι εκτός από παράπονα;

— Σε πειράζω. Θα πω ότι σου είπε «δεν γίνεται και να πιστεύεις και να μην πιστεύεις. Διάλεξε».

— Κι εγώ τι της είπα;

— Εσύ να μου πεις.

— Παιδί μου, κλείνω, θα κάψω το φαγητό!

Δεν γίνεται να της μιλήσω για τη γυναίκα που μοιάζει στην Παναγία. Τι να της πω, ότι ήθελε να γίνουμε φίλες; Ότι αποβοτσαλώθηκε; Ήδη η μαμά με θεωρεί παράξενη.

Σε ποιον να μιλήσω; Στον άντρα μου, στην κόρη μου ή στην αδερφή μου, που είναι ψυχοθεραπεύτρια;
Θα με πάρουν για τρελή.

5

[από το ημερολόγιο ονείρων]

— Θέλω βοήθεια με κάτι πρακτικό. Πώς ν' αδειάσω το spam από το τάμπλετ;

Το screen saver της είναι η Παναγία με το γαρίφαλο του Λεονάρντο ντα Βίντσι.

— Πού το βρήκες το τάμπλετ;

— Μου το χάρισε ο γιος μου.

Καλά τα πάει με την τεχνολογία. Τα δαχτυλάκια της τρέχουν στα πλήκτρα.

— Μα ήμουν στενογράφος. Και πριν απ' αυτό κεντήστρα. Έχω δουλέψει και σε εργοστάσιο, συσκευάζα μπισκότα. Απ' όλα ξέρω. Είμαι γρήγορη, όχι τσαπατσούλα.

Ξεχνάω πως ακούει τις σκέψεις μου.

— Μέχρι εδώ εντάξει, λέει και δείχνει την οθόνη.

Κάτω από τα μανίκια της τιγρέ ρόμπας ξεπροβάλλουν τα νύχια της, κίτρινα και σπασμένα.

— Άσε τα νύχια, εδώ δεξ. Δεν αντέχω τα σκουπίδια και τις βρομιές.

Κερδίσατε ένα Iphone 14 Pro

Police Urge Women and Children to carry this safety device

Reclaim Manhood. Egyptian Fertility Ritual leads to 300% Gains in Penis Size

Congratulations! Gift Card 500 \$. Claim now

New Squirting Class

Καλησπέρα αγαπητέ, ιμε δικηγόρος, πολεκατομιοριούχος Τζέιμς Παναγής απεβίωσε πρόσφατα, αφήνη κλιρονομιά 15 εκατομίρια δολάρια. Μόνο εσί θέλει να την πάρι, όχι παπάδες, διαφθορά

New knees and hips

— Μη σβήσεις το new knees and hips.

— Κομπίνα είναι για να σου παίρουν λεφτά. Θα σου δείξω εγώ ασκήσεις. Τι με κοιτάς; Γυμνάζεσαι καθόλου;

— Νηστεία και προσευχή, αυτά ξέρω.

— Κι εμείς τα ίδια, διατροφή και διαλογισμός. Πρέπει να κάνουμε κάτι με την καμπούρα σου.

— Τι περίμενες, όλη μέρα σκυμμένη; Καμιά δεν έχει θηλάσει όσο εγώ.

— Να σου δώσω μια φόρμα; Δεν γίνεται να κάνεις ασκήσεις με τη ρόμπα.

— Γίνεται και παραγίνεται.

Φέρνω στρώματα και τουβλάκια.

Δεν της αρέσουν οι κοιλιακοί. Προτιμάει τη στάση του δέντρου. Έχει καλή ισορροπία.

— Τώρα θα κλείσουμε τα μάτια.

Μόλις το λέω, τσακίζομαι. Πέφτω μονοκόμματα, σαν κομμένο δέντρο.

6

Ξυπνάω στο πάτωμα, μπροστά στον καναπέ, με αφόρητους πόνους στο ισχίο. Παυσίπονα, θερμαντικές κρέμες, ηρεμιστικά. Τίποτα δεν βοηθάει. Κυκλοφορώ με το μπαστούνι της μαμάς, που ήταν μπαστούνι της γιαγιάς. Καλοπελεκημένο, από ξύλο αγριοτριανταφυλλιάς. Ψάχνω στη βιβλιοθήκη το βιβλίο του Χρυσάνθου Χρήστου με τις Παναγίες της Αναγέννησης που έπρεπε να το αποστηθίσουμε στη Φιλοσοφική. Μήπως το έδωσα; Μήπως αυτό είναι η εμμηνόπαυση; Να μην κοιμάσαι, να ξεχνάς και να κουτσαίνεις;

Ο Χρήστου είχε δημιουργήσει γύρω από το όνομά του έναν μύθο μοχθηρίας και αποκλεισμού. «Περνάει μία στις δέκα». «Σε κόβει στο πρώτο λάθος». «Η ερώτηση sos είναι οι Παναγίες της Αναγέννησης».

Στο μάθημά του δεν πάτησα. Πηγαίναμε σε μπαρ, πίνουμε τ' άντερά μας. Οι άλλες δηλαδή, εγώ με δυο ποτήρια ξεραινόμουν. Το πρωί, την ώρα της παράδοσης, είχαμε πονοκέφαλο. Μας τον έστειλε η Παναγία η Βαρυγκομίτισσα.

Το 1987, έξω από την αίθουσα προφορικής εξέτασης, δεκάδες φοιτήτριες στέκονταν σαν πελαργοί, με το ένα πόδι στον τοίχο και το βιβλίο του Χρήστου ανοιγμένο μπροστά τους. Ακουγόταν ο στερεοφωνικός ψαλμός τους: «η Παναγία των Βράχων, η Παναγία με το αδράχτι, η Παναγία Γαλακτοτροφούσα, η Παναγία με τον Αγένειο Ιωσήφ, η Παναγία στο λιβάδι, η Παναγία με το γαρίφαλο, η Παναγία με την καρδερίνα». Μερικές έκαναν σκονάκια στα μπούτια τους. «Βρε βλίτο, θα σε δει, στραβός είναι;»

Μας έβαζε μέσα πέντε πέντε. Στενά χείλη, φαλάκρα, γυαλιά πατομπούκαλα, το βλέμμα στα χαρτιά του. Απρόσωπη επαγγελματική εξέταση, όπως στον γυναικολόγο. Αντί να χώνει το δάχτυλο στον κόλπο, το έχωνε στην αμυγδαλή του εγκεφάλου.

— Μιχαλοπούλου, πείτε μας τις Παναγίες που φιλοτέχνησε ο Ραφαήλ.

— Η Παναγία Alba, η Παναγία με τον Χριστό και τον Άγιο Ιωάννη που λέγεται και Παναγία με το διάδημα, η Παναγία του Σίξτου, Η Παναγία της σκηνης, η Παναγία στην καρέκλα, η Παναγία με το ψάρι, η Πα-

— Αρκεί, ευχαριστώ.

Πέρασα. Οι Παναγίες της Αναγέννησης λιώνουν και κοχλάζουν μέσα μου με τα πέπλα τους και τα αραχνοϋφαντα δεντράκια των ζωγράφων στο βάθος. Πανάγιες Μόνες Λίζες.

Ο Χρήστου τις αγαπούσε όμως, πίστευε σε αυτές. Ήταν οι μαμάδες του.

Θεός σχωρέσ' τον.